

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Γ' Πολιτικό Τμήμα

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Ασπασία Μαγιάκου, Προεδρεύουσα Αρεοπαγίτη, Παρασκευή Καλαϊτζή-Εισηγήτρια, Γεώργιο Παπανδρέου, Λάμπρο Καρέλο και Ανθή Γκάμαρη Αρεοπαγίτες.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, την 6η Μαρτίου 2019 με την παρουσία και της γραμματέως Σπυριδούλας Τζαβίδη, για να δικάσει την εξής υπόθεση μεταξύ:

Των αναιρεσιόντων: 1. Δ. Γ. του Β., 2. Γ. Γ. του Β., κατοίκων ..., που εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο Βασίλειο Παρρή. Των αναιρεσίβλητων: 1. Ν. Γ. του Δ., κατοίκου ..., 2. Γ. Γ. του Δ., 3. Ε. Γ. του Δ., 4. Κ. Γ. του Δ., 5. Χ. Γ. του Δ., κατοίκων ..., 6. Σ. Γ. του Δ., κατοίκου ... , εκ των οποίων οι 1ος 3ος και 5ος παραστάθηκαν δια και οι 2ος 4ος και 6ος μετά της πληρεξούσιας δικηγόρου Δήμητρας Χριστοδούλου.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 20-12-2012 αγωγή των ήδη αναιρεσιβλήτων, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Κυπαρισσίας Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 30/2016 του ιδίου Δικαστηρίου, 73/2017 του Μονομελούς Εφετείου Καλαμάτας. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητούν οι αναιρεσιόντες με την από 30-11-2017 αίτησή τους. Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο πληρεξούσιος των αναιρεσιόντων ζήτησε την παραδοχή της αίτησης αναίρεσης, η πληρεξούσια των αναιρεσίβλητων την απόρριψη αυτής, καθένας δε την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη του.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Ι. Κατά το άρθρο 293§1 ΚΠολΔ "οι διάδικοι μπορούν σε κάθε στάση της δίκης να συμβιβάζονται εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του ουσιαστικού δικαίου. Ο συμβιβασμός γίνεται με δήλωση ενώπιον του δικαστηρίου ή του εισηγητή δικαστή ή ενώπιον συμβολαιογράφου και επιφέρει αυτοδίκαιη κατάργηση της δίκης". Τόσο, από τη ρηματική διατύπωση της διατάξεως, όσο και από το σκοπό που επιδιώκει και που είναι η διευκόλυνση των διαδίκων να επιλύουν τις εκκρεμείς ενώπιον δικαστηρίων διενέξεις των με τον αμεσότερο, συντομότερο, ολιγοδαπανότερο και ασφαλέστερο, λόγω των εγγυήσεων που παρέχει η παρουσία του δικαστή, τρόπο,

ώστε με τη διάλυση της διενέξεως να αποκαθίσταται η δικαιοδική ειρήνη, που αποτελεί πρωταρχικό μέλημα του νομοθέτη, προκύπτει ότι προς εξυπηρέτηση του σκοπού αυτού, η διάταξη, με την επιφύλαξη, τηρήσεως των προβλεπομένων από το ουσιαστικό δίκαιο προϋποθέσεων για το κύρος της δικαιοπραξίας υποκαθιστά ισοδυνάμως τον τύπο εις τον οποίο το ουσιαστικό δίκαιο υποβάλλει τη δικαιοπραξία με εκείνο που θεσπίζει η διάταξη για τον επιφέροντα αυτοδίκαια κατάργηση της δίκης δικαστικό συμβιβασμό. Έτσι η δήλωση συμβιβασμού που γίνεται για να επιλυθεί εκκρεμής δικαστική διένεξη ενώπιον δικαστηρίου ή εντεταλμένου δικαστή, εναλλάσσεται ισοδυνάμως με τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου, όταν ο τελευταίος απαιτείται κατά τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου να τηρηθεί για την έγκυρη κατάρτιση της δικαιοπραξίας. Ο σκοπός αυτός θα εμψυχώθη, ή πάντως ατελώς θα εξυπηρετείτο αν ο νομοθέτης επέτρεπε να εξαρτηθεί το κύρος του δικαστικού συμβιβασμού από αίρεση και δη από την εκ μέρους των συμβιβαζομένων επιγενόμενη τήρηση του από το ουσιαστικό δίκαιο επιβαλλόμενου τύπου. Τέτοια αίρεση θα ήταν ασυμβίβαστη, ως αναβλητική μεν, λόγω της αμεσότητας του αποτελέσματος που ο νομοθέτης επιδιώκει σαν συνέπεια του συμβιβασμού και που είναι η αυτοδίκαιη κατάργηση της δίκης, ως διαλυτική δε γιατί όχι μόνο κανένα πρακτικό σκοπό δεν θα εξυπηρετούσε η δυνατότητα αναβιώσεως της αντιδικίας σε περίπτωση που υστέρως δεν θα ετηρείτο ο από το ουσιαστικό δίκαιο επιβαλλόμενος τύπος, αλλά μια τέτοια λειτουργία της αιρέσεως θα επανέφερε τους διαδίκους στην αφετηρία του δικαστικού αγώνα και μάλιστα θα τον καθιστούσε οξύτερο, αφού θα είχε φορτισθεί με τις επιγενόμενες διαφωνίες των μερών λόγω της αρνήσεως του ενός ή όλων να τηρήσουν και τον από το ουσιαστικό δίκαιο προβλεπόμενο τύπο, ώστε ο δικαστικός συμβιβασμός θα καθίστατο έρμαιος στις αυθαιρεσίες των συμβιβασθέντων, πράγμα άτοπο. Εξ άλλου η τήρηση του συμβολαιογραφικού τύπου, όπου από το ουσιαστικό δίκαιο απαιτείται, σε σχέση με τη δήλωση ενώπιον δικαστηρίου ή εντεταλμένου δικαστού, κανένα πλεονέκτημα δεν παρουσιάζει, αφού η επιβολή του συμβολαιογραφικού τύπου έγινε κυρίως για να προφυλάξει τα μέρη από απερίσκεπτες, εσπευσμένες ή επιπόλαιες ενέργειες και για την ασφάλεια των συναλλαγών και την προστασία των τρίτων, εγγυήσεις που ικανοποιεί εξίσου, αν μη πληρέστερα ο τύπος, στον οποίο το άρθρο 293 ΚΠολΔ υποβάλλει το δικαστικό συμβιβασμό και μάλιστα πλεονεκτεί ο τελευταίος ως επισημάνθηκε ανωτέρω, γιατί αποκαθιστά τη δικαιοδική ειρήνη με την αυτοδίκαιη κατάργηση της δίκης.

Άλλωστε ο δικαστικός συμβιβασμός εκτός του ότι έχει δύναμη δικαστικής αποφάσεως, είναι και τίτλος εκτελεστός, (δηλ. το περί αυτού δικαστικό πρακτικό)

κατά το άρθρο 904§2 γ ΚπολΔ, υπόκειται δε σε μεταγραφή, ώστε σε τίποτε δεν υπολείπεται του συμβολαιογραφικού εγγράφου. Επομένως, όταν για την επίλυση της ενώπιον του δικαστηρίου εκκρεμούς διενέξεως, τα διάδικα μέρη κατέληξαν σε δικαστικό συμβιβασμό στον οποίο έχει περιληφθεί δήλωση που έχει αντικείμενο τη σύσταση, μετάθεση, αλλοίωση ή κατάργηση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων, για το κύρος της οποίας απαιτείται κατά το άρθρο 369 ΑΚ (και 166 όταν πρόκειται για προσύμφωνο) η τήρηση του συμβολαιογραφικού τύπου (συμβολαιογραφικό έγγραφον) ο τύπος αυτός καλύπτεται πλήρως από την κατά το άρθρο 293§1 ΚΠολΔ τουλάχιστον εξίσου πανηγυρική δήλωση ενώπιον του δικαστηρίου ή του εισηγητή δικαστή (Ολ. ΑΠ 2092/1986).

Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 438 ΚπολΔ, έγγραφα που έχουν συνταχθεί κατά τους νόμιμους τύπους από δημόσιο υπάλληλο ή λειτουργό ή πρόσωπο που ασκεί δημόσια υπηρεσία ή λειτουργία αποτελούν πλήρη απόδειξη για όλους, ως προς όσα βεβαιώνονται στο έγγραφο ότι έγιναν από το πρόσωπο που συντάξε το έγγραφο ή ότι έγιναν ενώπιόν του αν το πρόσωπο αυτό είναι καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο να κάνει αυτή τη βεβαίωση. Ανταπόδειξη επιτρέπεται μόνο με προσβολή του εγγράφου ως πλαστού. Στα γεγονότα αυτά εντάσσονται οι βεβαιώσεις για τον τόπο και χρόνο συντάξεως του εγγράφου για την εμφάνιση και παρουσία των μερών, για την ανάγνωση και παρουσία των μαρτύρων. Έτι περαιτέρω, τα ανωτέρω (κατ' άρθρο 438 ΚΠολΔ, συντασσόμενα), έγγραφα αποτελούν, κατ' άρθρ. 441 ΚΠολΔ πλήρη απόδειξη, (επιτρεπομένης ανταποδείξεως), ως προς όλους εν σχέσει προς το περιεχόμενο των δικαιπρακτικών δηλώσεων των μερών, όπως είναι τα έγγραφα διαθέσεως, που αφορούν σε συμφωνία των μερών για την μεταβίβαση (λ.χ. της κυριότητας πράγματος.

II. Κατά τον αρ. 12 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, ιδρύεται αναιρετικός λόγος, αν το δικαστήριο παραβίασε τους ορισμούς του νόμου σχετικά με τη δύναμη των αποδεικτικών μέσων. Ο λόγος αυτός δημιουργείται, όταν το δικαστήριο κατά την εκτίμηση των αποδείξεων προσδίδει σε κάποιο (από τα αναφερόμενα στο άρθρο 339 ΚπολΔ) αποδεικτικό μέσο αποδεικτική δύναμη μεγαλύτερη ή μικρότερη από εκείνη που ορίζει ο νόμος, όπως λ.χ., όταν αποδίδει σε δημόσιο έγγραφο, όπως είναι το πρακτικό δικαστικού συμβιβασμού μικρότερη ή και καμία αποδεικτική δύναμη.

III. Το Μονομελές Εφετείο Καλαμάτας για την κατάστρωση του αποδεικτικού πορίσματος της προσβαλλομένης, 73/17, επιτρεπώς επισκοπούμενης αποφασεώς του, με την οποία έκανε δεκτή κατ' ουσία την από 20.12.2012 διεκδικητική αγωγή

των αναιρεσιβλήτων, αναφορικά με την απόκτηση κυριότητάς τους στο επίδικο ακίνητο με έκτακτη χρησικτησία και τον ισχυρισμό περί ίδιας κυριότητας των αναιρεσιδόντων σε αυτό, έλαβε υπόψη, μεταξύ των άλλων και το από 18.6.2013 πρακτικό συμβιβασμού μεταξύ του νυν τρίτου (ενάγοντος-) αναιρεσιβλήτου και των αναιρεσιδόντων, πρακτικό που είχε συνταχθεί ενόψει συζητήσεως αντιθέτων αγωγών τους και με το οποίο, (όπως διαλαμβάνεται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), ο τρίτος αναιρεσιβλήτος είχε ενώπιον του Ειρηνοδικείου Κυπαρισσίας συνομολόγησει την συγκυριότητά τους (αναιρεσιδόντων) επί μείζονος δωρηθείσας εκτάσεως, εντός της οποίας κείται το επίδικο. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο δέχθηκε, ειδικότερα, επί του αντίστοιχου θέματος τα ακόλουθα: "Το γεγονός, τέλος, ο τρίτος ενάγων Ε. Γ. προέβη σε δικαστικό συμβιβασμό με τους εναγόμενους, συνομολογώντας με το από 18. 6. 2013 πρακτικό συμβιβασμού ενώπιον του Ειρηνοδικείου Κυπαρισσίας, ενόψει συζήτησης των δύο αντιθέτων αγωγών τους, ότι οι εναγόμενοι τυγχάνουν αποκλειστικοί συγκύριοι μείζονος δωρηθείσας έκτασης, εντός της οποίας βρίσκεται και το επίδικο, αφενός μεν δεν ασκεί καμία έννομη επιρροή στην έκβαση της παρούσας δίκης, αφετέρου δε προκύπτει ότι ο ενάγων προέβη στη δήλωση αυτή όλως επιπόλαια (σε σχέση με την αμετακίνητη θέση του με τους λοιπούς ενάγοντες, αδελφούς του, στα πλαίσια της παρούσας δίκης) και υπό καθεστώς προφανούς πιεστικής ανάγκης να εξασφαλίσει δίοδο για το όμορο περικλειστό ακίνητό του".

IV. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως οι αναιρεσιδόντες ισχυρίζονται, ότι το Εφετείο με την προσβαλλόμενη απόφασή του υπέπεσε στην πλημμέλεια του άρθρ. 559 αρ. 12 ΚΠολΔ, δοθέντος ότι αγνόησε την δεσμευτικότητα που απέρρευσε από το ανωτέρω, από 18.6.2013 πρακτικό συμβιβασμού μεταξύ αυτών (αναιρεσιδόντων) και του τρίτου αναιρεσιβλήτου κατά τα άνω εκτιθέμενα. Ο λόγος αυτός είναι βάσιμος, διότι το πρακτικό αυτό ενώπιον του Ειρηνοδικείου Κυπαρισσίας αποτελεί, ως δημόσιο έγγραφο, πλήρη απόδειξη για το σε αυτό από τον αρμόδιο καθόλην και κατά τόπο δικαστικό λειτουργό βεβαιούμενα καθώς και για τις διαλαμβανόμενες σε αυτό δικαιοπρακτικές δηλώσεις των διαδίκων συμφώνως προς την νομική σκέψη που προηγήθηκε. Επομένως, το Εφετείο που δέχθηκε ότι το πιο πάνω πρακτικό συμβιβασμού δεν ασκεί καμία έννομη επιρροή στην έκβαση της δίκης παραβίασε τους ορισμούς του νόμου σχετικά με τη δύναμη των αποδεικτικών μέσων και υπέπεσε στην αποδιδόμενη με τον προαναφερόμενο λόγο αναιρετική πλημμέλεια.

V. Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί στο σύνολό της κατά παραδοχή του τρίτου αυτού λόγου αναιρέσεως, ενώ παρέλκει η έρευνα των υπολοίπων λόγων. Μετ' αναιρέσιν η υπόθεση πρέπει να παραπεμφθεί (άρθρ. 580

§3 ΚΠολΔ) στο ίδιο δικαστήριο, που θα την εκδικάσει με άλλον δικαστή, πλην αυτής που εξέδωσε την αναιρουμένη απόφαση.

Τέλος, το καταβληθέν παράβολο πρέπει να επιστραφεί στους αναιρεσιόντες και κατά παραδοχή του αιτήματός τους πρέπει η δικαστική τους δαπάνη να επιβληθεί στους ηττωμένους αναιρεσιβλήτους (άρθρ. 176, 183, 495§3 ΚΠολΔ), συμφώνως προς το διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναιρεί την 73/2017 απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Καλαμάτας.

Παραπέμπει την υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση στο Μονομελές Εφετείο, Καλαμάτας, συγκροτηθσόμενο από άλλον δικαστή, πλην αυτής που εξέδωσε την αναιρουμένη απόφαση.

Διατάσσει την επιστροφή στους αναιρεσιόντες του κατατεθέντος παραβόλου. Και Επιβάλλει στους αναιρεσιβλήτους την δικαστική δαπάνη των αναιρεσιόντων, το ποσόν της οποίας ορίζει σε τρεις χιλιάδες ευρώ (3.000€).

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 29 Μαΐου 2019.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, στις 4 Ιουλίου 2019.

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ